

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

---

*Правила за мониторинг,
контрол и последваща
оценка при изпълнението
на политики от община
Мъглиж*

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики от общинска администрация Мъглиж“, в изпълнение на Договор № 13-13-86/04.11.2013г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	1
I. Мониторинг, контрол и последваща оценка на публични политики	3
1. Мониторинг на публични политики.....	3
1.1. Същност, цели и задачи на мониторинга.....	3
1.2. Видове мониторинг.....	4
1.3. Индикатори за мониторинг.....	4
2. Оценка на публични политики.....	5
3. Етапи на мониторинга и оценката на публични политики и програми.....	6
3.1. Идентифициране на проблемната ситуация.....	6
3.2. Анализ на заинтересованите страни.....	7
3.3. Подготовка на мониторинга/оценката.....	7
3.4. Набиране на данни.....	8
3.5. Анализ и интерпретация на информацията.....	9
3.6. Вграждане на резултатите в политиката/програмата.....	9
II. Политики на общинско ниво в община Мъглиж	10
1. Политики на общински ниво.....	10
2. Съществуващи механизми за мониторинг, контрол и оценка на публични политики в община Мъглиж.....	13
III. Обекти и субекти на мониторинга и оценката на прилаганите общински политики/програми в община Мъглиж. Мониторинг и оценка на прилаганите общински политики чрез оценка на показатели (benchmarking)	15
1. Обекти на мониторинга и оценката.....	15
2. Субекти на мониторинга и оценката.....	15
3. Мониторинг и оценка на прилаганите публични политики чрез оценка на показатели (benchmarking).....	16
3.1. Основни принципи при осъществяването на мониторинга и оценката.....	17
3.2. Индикатори за мониторинг и оценка.....	18
3.3. Източници на информация при оценката на показатели.....	20
IV. Мониторинг, наблюдение и оценка на Общинския план за развитие на община Мъглиж за периода 2007-2013г	21
1. Цели на системата.....	21
2. Задача на системата.....	21
3. Елементи на системата.....	22
4. Законодателна рамка.....	23
5. Система от индикатори.....	25
V. Приложения – примерни формати за мониторинг и оценка на дадена политика/програма	29

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики от общинска администрация Мъглиж”, в изпълнение на Договор № 13-13-86/04.11.2013г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящите вътрешни правила са изготвени в изпълнение на Дейност 2: „Разработване и въвеждане на правила за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на политики от Община Мъглиж“ по проект: “Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики от общинска администрация Мъглиж”, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-86/04.11.2013г., схема за безвъзмездна финансова помощ № BG051PO002/13/1.3-07, Подприоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, Приоритетна ос I „Добро управление” по Оперативна програма „Административен капацитет” 2007 – 2013г.

Правилата са изготвени под формата на рамков документ, чиято основна цел е да предостави общи насоки и препоръки, както и да подпомогне община Мъглиж при планирането, подготовката и провеждането на мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общинските политики.

Публичната политика се определя като система от принципи и насоки за действия, ориентирани към постигането на определени цели с помощта на определени средства и често в рамките на определено време, които се разработват и осъществяват от държавни или наднационални органи, разполагащи с политически, законодателни, изпълнителни и финансови правомощия.

Публичните политики и техните носители – стратегическите планови документи се детайлизират в програми или планове за действие или други подобни с оперативен характер, чрез които те се реализират. Конкретизацията обикновено обхваща взаимосвързани действия и средства. Управлението на детайлизираните документи обхваща всички решения, действия и правила за ръководство, отчетност и използване на ресурсите.

Разработването и осъществяването на публични политики и програми е сложен и многоаспектен процес, протичащ през различни фази, които включват: стратегическо планиране, разработване на политиката и програмите за нейната реализация, прилагане на политиката и програмите, мониторинг и оценка.

Прилагането се определя като активен процес на обосновани и планирани административни действия, насочени към постигането на крайните цели на стратегическото планиране.

Мониторингът се определя като системно и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация за управленски контрол и вземане на решения.

Оценката се определя като преценка на публичните политики от гледна точка на техните резултати и въздействие, както и на потребностите, чието удовлетворяване се цели с тях.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мониторингът и оценката на публични политики и програми са инструменти на доброто и прозрачно управление. За да бъдат полезни, те трябва да се разглеждат като съставна част на процеса на вземане на решение и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на обществените политики и програми. Чрез тях се осигуряват:

- ✦ Прозрачност - процедурите, институциите и информацията са директно достъпни за заинтересованите страни и обществеността, като предоставят достатъчно информация, за да бъдат разбирани, наблюдавани и оценявани публичните политики и програми.
- ✦ Отчетност – предоставят информация в каква степен политиката/програмата постигат своите цели, доколко рационално са използвани публичните ресурси и какви са обществените въздействия от прилагането.
- ✦ Отговорност на управлението - необходимо е институциите постоянно да се опитват да отчитат интересите на всички целеви групи и заинтересовани страни при реализацията на политиките и програмите.
- ✦ Подобро качество на изпълнението на публичните политики и програми, както и на постиганите резултати, създаваните продукти и предоставяните услуги.
- ✦ Механизми за участие – гражданите получават възможност да участват във вземането на решения по отношение на оценката и промените при реализацията на публичните политики и програми - пряко или опосредено от легитимните институции, които представляват техните интереси.
- ✦ Постигане на съгласие - доброто управление отчита и съгласува различните интереси, за да постигне широко съгласие по това кое е в интерес за общността.
- ✦ Ефективност и ефикасност на политиките/програмите и изграждането на стратегическа визия.

Настоящите правила са предназначени да подпомогнат община Мъглиж при планирането, подготовката и провеждането на мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на общинските политики. В тази връзка са насочени към разработване на мониторингови задачи и подходящ инструментариум, с който да се извършва наблюдението на изпълнението на секторните стратегии и програми, както и план за осъществяването на мониторинг, в който са определени отговорниците за отделните задачи, честотата на извършването им, източниците на информация, структурата и съдържанието на докладите за оценка.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. Мониторинг, контрол и последваща оценка на публични политики.

Мониторингът представлява системно и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация за управленски контрол и вземане на решения, чрез който се контролира ефективността на административния процес.

Чрез мониторинга и оценката могат да се идентифицират резултатите и приоритетните проблеми при осъществяването на определена политика/програма и да се определят начините, по които да се подходи към тяхното развитие. Общинските политики и програми не биха могли да бъдат ефективни и устойчиви без пълноценното включване и участие на основните заинтересовани страни и бенефициенти в тяхното разработване, изпълнение и оценка. Мониторингът и оценката дават възможност целевите групи и заинтересованите страни да се въвличат в самоопределяне на техните нужди, в предлагане на приложими решения, в мобилизиране на наличните ресурси при получаването на адекватна оценка за резултатите и страничните ефекти от реализацията на политиката/програмата.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на общинските политики. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

1. Мониторинг на публични политики.

1.1. Същност, цели и задачи на мониторинга.

Мониторингът на публични политики и програми може да се определи като процес на системно и непрекъснато събиране и анализ на информация относно хода на реализацията на политиката/програмата и постигането на поставените цели/резултати. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

Целта на мониторинга е да установи доколко политиката/програмата се реализира успешно и при необходимост да даде възможност за промяна на стратегията, преди програмата да е претърпяла неуспех.

Основна задача на мониторинга на публичните политики и програми е да се следи и измерва постигането на техните цели и на ефективността им в хода на тяхната реализация. В резултат на осъществявания мониторинг могат да се направят своевременни корекции в начина на изпълнение на политиките и програмите. Текущият мониторинг има особено важна роля при дългосрочните политики и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

програми, които се реализират в няколко фази. Осъществяването на всяка следваща фаза може да се предшества от мониторинг и оценка на дейностите и резултатите от предшестващите етапи.

1.2. Видове мониторинг.

Мониторингът може да е вътрешен, външен, или “смесен” - когато се използва външен мониторинг, за да се проверят резултатите от вътрешен мониторинг.

Вътрешен мониторинг

Вътрешният мониторинг се извършва от служителите в съответната администрация. При него се акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременни корекции, както и върху установяването на действителния напредък в прилагането на определена политика (програма, проект) в дадена област. Вътрешният мониторинг трябва да е ежедневна дейност на експертите, определени от компетентния орган, осъществяващ прилагането.

Външен мониторинг

Външният мониторинг се възлага от компетентния орган на външни за съответната администрация експерти. Той създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства.

1.3. Индикатори за мониторинг.

Индикатори за ресурси - предоставят информация за финансовите, човешките, материалните, организационните или регулаторните средства, необходими за изпълнението на политиката/програмата.

Индикатори за продукти - отнасят се до продуктите, които се очаква да бъдат произведени (или услугите, които трябва да се предоставят) чрез реализацията на политиката/програмата.

Индикатори за резултат - отразяват непосредствените влияния на програмата върху целевите групи, бенефициентите, преките адресати на политиката/програмата.

Индикатори за въздействие - отнасят се към по-широките последици от политиката/програмата извън прякото и непосредствено влияние върху целевите групи. Те включват например средносрочни въздействия върху: преките адресати или бенефициенти; хора или организации, към които политиката/програмата не е пряко насочена; непредвидени въздействия.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Индикатори за контекст - валидни са за цялата територия, население или по-големи обществени групи, без да се прави разграничение между тези, които са били обхванати от програмата, и тези, които не са били достигнати от нея.

2. Оценка на публични политики.

Оценката на публични политики и програми се определя като преценка на публичните политики и програми въз основа на техните резултати, въздействието им и потребностите, които са предназначени да удовлетворят. Оценката обикновено засяга задоволяването на важни обществени потребности в резултат на предвидените в политиката/програмата интервенции, както и резултатите и въздействията, произведени от тях. Тя се осъществява в съответствие с експлицитно определени критерии и стандарти по отношение на тяхната адекватност, ефикасност, ефективност, устойчивост, справедливост. Оценката като правило се базира на специално събрана и анализирана информация.

Оценката на публичните политики и програми може да се извърши в различни перспективи, които най-често са следните:

- ✚ **Оценка на процеса.** Оценява се как и до каква степен се изпълнява публичната политика и дали програмата функционира както е планирано.
- ✚ **Анализ на съотношението “разходи/ ползи” и анализ на ефикасността на разходите.** Това са анализи, при които се сравняват резултатите и постиженията на програмата с разходите (изразходваните ресурси) за тяхното получаване.
- ✚ **Оценка на резултатите.** Оценява се до каква степен се постигат очакваните резултати на публичните политики и програми. Тази оценка се съсредоточава преди всичко върху резултатите и постиженията (включително странични, непланирани и нежелани ефекти), за да се прецени ефективността на програмата.
- ✚ **Оценка на въздействието.** Оценяват се въздействията на публичната политика в различни аспекти, както и чистият ефект на определени програми. Оценката в този случай е насочена преди всичко към степента на постигане на целите на политиките/програмите, а също и на постигнатите действителни в сравнение с очакваните резултати на тези политики/програми.

Оценката е периодична проверка за съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието, устойчивостта на политиката, програмата, стратегията, съобразно предварително определените цели. Тя се основава на текущите доклади, изготвени по време на прилагането, но може да включва и допълнителни проучвания от външни наблюдатели.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В зависимост от периода на провеждане и насоката на оценката, се разграничават следните видове оценки:

- ✚ **Предварителна оценка** - информация, събрана преди да започне изпълнението на даден проект; тя спомага да се определи какво трябва да се направи и осигурява изходната точка, в сравнение с която се измерва промяната. Предварителната оценка не трябва да се смесва с оценката на въздействието, която също се провежда преди фазата на прилагането на една политика или акт.
- ✚ **Междинна оценка** – провеждането ѝ може да бъде насрочено за периода след завършване на даден етап от проекта, за да се види какво се е случило да момента и да се внесат корекции за следващия етап, особено когато се планира дейностите да продължат по-дълго (например две или повече години). При този вид оценка се набляга на управленската дейност и на баланса между ресурсите на входа и непосредствените резултати.
- ✚ **Крайна оценка** – извършва се в края на проекта, за да се извлекат поуки от прилагането му и от неговите резултати. Заключителният доклад по дадена инициатива може да съдържа оценка, основаваща се на сравнение между целите и онова, което е постигнато.
- ✚ **Последваща оценка** - тя се извършва известно време след приключване на етапа на прилагането – понякога две или повече години след завършването на даден проект. При нея се разглеждат въздействието и устойчивостта, както и по-широки проблеми на реализираната политика. Резултатите от последващата оценка обикновено се използват за целите на отчетността, т.е. за да се отговори на въпроса какво е постигнато и на каква цена. Те могат да се използват и като ресурси на входа при разработване или изменение на последващи публични политики.

Предмет на настоящия рамков документ е последващата оценка на изпълнението на политики и програми от община Мъглиж.

3. Етапи на мониторинга и оценката на публични политики и програми.

3.1. Идентифициране на проблемната ситуация.

Идентифицирането на проблемите, които пораждат необходимостта да се извърши мониторинг или оценка на определена политика или програма, е първият важен етап, с който започва процесът на оценяване. Разбирането на проблемната ситуация включва и идентифицирането на липсващото познание, което мониторингът/оценката може да предостави. Целта е след идентифициране на информационните празноти те да бъдат запълнени, като се събере информация и се подложи на анализ, който да съдейства при разработването на политиката/ програмата, формулирането на определени коригиращи решения, планиране на последващи действия и др.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Необходимо е да се даде отговор на следните въпроси:

- ✚ Кои са основните причинно-следствени връзки и зависимости, свързани с осъществяваната политика/програмата, които ще бъдат предмет на мониторинг/оценка?
- ✚ Какъв трябва да бъде оптималният обхват на мониторинга/оценката и на кой етап от реализацията на политиката/програмата трябва да се проведат те?
- ✚ Има ли стандартни методи за мониторинг/оценка, които са приложими в конкретния случай?
- ✚ Каква организация на работа ще бъде предпочетена (например оценката да бъде осъществена от тези, които разработват политиката/програмата или да бъде възложена на външна институция) и др.

3.2. Анализ на заинтересованите страни.

Анализът на заинтересованите страни има ключово значение за разбиране на социалния и институционалния контекст за осъществяването на една политика или програма. Заключениеята от този анализ могат да дадат съвременна и изпреварваща информация (особено чрез ex ante оценки) за това:

- ✚ кои са целевите групи и засегнатите страни от политиката/програмата (в положителна или отрицателна насока);
- ✚ кой може да повлияе върху политиката/програмата (в положителна или отрицателна насока);
- ✚ какви хора, групи от хора или институции трябва да бъдат привлечени при реализацията на политиката/програмата и по какъв начин да стане това;
- ✚ способностите и капацитетът на кои от участниците е необходимо да бъдат повишени и усъвършенствани, за да се гарантира тяхното пълноценно включване при осъществяването на политиката/ програмата.

3.3. Подготовка на мониторинга/оценката.

Този етап се отнася до подготовката на мониторинга/оценката, която включва няколко основни елемента:

- ✚ Избор на пряко и косвено заинтересовани страни, чиито интереси ще бъдат обект на анализ и оценка.
- ✚ Определяне характера и вида на информацията, която ще се събира и анализира.
- ✚ Избор на методика за извършване на мониторинг/оценка.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ Избор на изпълнител (вътрешен или външен), който да осъществи мониторинга/оценката.

3.4. Набиране на данни.

Основните методи за набиране на необходимата информация са:

Количествени методи	Качествени методи
<p>Допитване (пряка анкета и структурирано интервю)</p> <p>Допитването е най-разпространеният количествен метод за събиране на информация за субективния свят и поведението на изследваните лица.</p>	<p>Дълбочинни интервюта</p> <p>Този вид интервю обикновено се прилага, когато трябва да се отрази мнението на т.нар. „експерти“. Експертите са лица с висока степен на информираност в специфична област. Всички или почти всички въпроси са открити.</p>
<p>Контент – анализи, засягащи съответния проблем.</p> <p>Най-общо контент-анализът проучва структурата на комуникацията, стремейки се да даде отговор на пет основни въпроса: кой съобщава нещо, какво е съобщението, към кого е отправено то, как и с какъв ефект е разпространено.</p>	<p>Дискусии във фокус групи</p> <p>Наименованието на метода произлиза от това, че вниманието се фокусира върху една проблемна област и дискусиата се води не с един, а с няколко събеседници. Дискусиите във фокус групи се провеждат сред ограничен брой хора (8-12 души).</p>
<p>Вторичен анализ на данни</p> <p>Когато се събират данни за вече отминал период, необходима е предварителна информация, за да се осъществи оценката или няма достатъчно време и/или възможност да се провежда самостоятелно изследване за събиране на нова информация, могат да се потърсят статистическа информация или данни от вече проведени изследвания.</p>	<p>Проективни и ролеви методи</p> <p>Ключова характеристика на проективните методи е представянето на достатъчно неопределен обект, дейност, ситуация или хора, които респондентите трябва да интерпретират, обяснят или допълнят. При ролевите методи на респондентите се предлага да изиграят ролята или да се поставят на мястото на други хора.</p>
<p>Социален експеримент</p> <p>Разграничават се два основни вида експерименти: лабораторни и полеви.</p>	<p>Наблюдение чрез участие</p> <p>Наблюдението чрез участие се изразява в престоя на оценителите за</p>

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

При лабораторните експерименти се създава изкуствена и контролирана от експериментатора ситуация, при която се наблюдава въздействието на определени факторни променливи върху други променливи – следствия. За целта е необходимо страничните фактори или да бъдат елиминирани, или да се поставят под контрол. Полевите експерименти се провеждат в реална (полева) обстановка, което ограничава недостатъците на лабораторните експерименти. Но при тях невинаги е възможно да се отстрани влиянието на страничните фактори и да се отдели само въздействието на интересуващите ни причини.

известно време в наблюдаваната целева общност.

3.5. Анализ и интерпретация на информацията.

Анализът, констатациите и изводите от осъществената оценка е целесъобразно да бъдат обсъждани с целевите групи, работещи по политиката/програмата, и заинтересованите страни (когато това е възможно), за да се гарантират верността на изводите и състоятелността на препоръките.

3.6. Вграждане на резултатите в политиката/програмата.

Данните и изводите от анализа трябва да се представят по начин, който ясно показва тяхното съотнасяне към поставените цели на мониторинга/оценката и практическата им полезност. Необходимо е да се постигне съгласие по конкретните проблеми, отразени в мониторинга/оценката, които ще окажат влияние върху формирането на политиката и изработването на програмата, при проектиране на последващ мониторинг или текуща оценка или при заключителната преценка на резултатите и въздействията на политиката/програмата.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

II. Политики на общинско ниво в община Мъглиж.

1. Политики на общински ниво.

Публичните политики на общинско ниво се разработват и прилагат чрез различни актове на общинския съвет – общински наредби, решения, процедури, както и чрез изготвяните и приемани от органите на местната власт концепции, програми, стратегии, планове и проекти.

Съгласно чл. 17 от Закона за местното самоуправление и местната администрация на общините е предоставена възможност да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в сферата на:

- ✚ Общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- ✚ Устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- ✚ Образованието;
- ✚ Здравеопазването;
- ✚ Културата;
- ✚ Благоустрояването и комуналните дейности;
- ✚ Социалните услуги;
- ✚ Опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- ✚ Поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- ✚ Развитието на спорта, отдиха и туризма.

Прилагането на публичните политики в община Мъглиж почива на множество общи и индивидуални административни актове, програми и/или стратегии.

Община Мъглиж разработва и прилага следните конкретни секторни политики на общинско ниво:

- ✚ Политика за модерна инфраструктура и благоустройство;
- ✚ Политика за предоставяне на съвременни административни услуги;
- ✚ Политика за осигуряване на сигурността и спокойствието на гражданите;
- ✚ Общинска политика за управление на общинската собственост;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ Политика за намаляване на безработицата;
- ✚ Политика за решаване на жилищния проблем;
- ✚ Политика за здравеопазването;
- ✚ Политика за образованието, културата, спорта и туризма
- ✚ Политика за гражданите в неравностойно положение;
- ✚ Антукорупционна политика;
- ✚ Политика насочена към общественият транспорт и безопасното движение;
- ✚ Политика за хармония с околната среда и екологично развитие;
- ✚ Политика към хората, избрали да развият бизнес в общината;
- ✚ Политика за селскостопанските производители;
- ✚ Политика за европейското бъдеще на Община Мъглиж.

Към настоящия момент, в община Мъглиж са разработени и се изпълняват следните стратегически документи:

- ✚ Общински план за развитие на община Мъглиж за периода 2014-2020г.;
- ✚ Програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници за периода 2010-2015г.;
- ✚ Общинска програма по енергийна ефективност;
- ✚ Програма за опазване на околната среда на община Мъглиж;
- ✚ Програма за управление на община Мъглиж 2011-2015г.;
- ✚ Стратегия за управление на общинската собственост на община Мъглиж 2011-2015г.

Приетите от Общински съвет – Мъглиж наредби, регламентиращи изпълнението на конкретни секторни политики са:

- ✚ Наредба за съставянето, изпълнението и отчитането на Общинския бюджет;
- ✚ Наредба за условията и реда за издаване на разрешителни за водоземане от находища на минерални води – изключителна държавна собственост, предоставени безвъзмездно за управление и ползване на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи, премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за организацията и статута на охраната и опазване на общински имоти, земеделски имоти и селскостопанската продукция в община Мъглиж;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ Наредба за управление на отпадъците на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за реда и условията за издаване на разрешение за поставяне на временни преместваеми съоръжения, елементи на градското обзавеждане и рекламно-информационни елементи;
- ✚ Наредба за определяне размера на местните данъци на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за устройството, управлението, стопанисването и вътрешния ред на гробищните паркове на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за регистрация на кучетата;
- ✚ Наредба за организацията, финансирането и дейността на пенсионерските клубове на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за извършване на търговска дейност на свободни общински площи и имоти на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за капитала на търговските дружества;
- ✚ Наредба за символиката на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за правата и задълженията на местните органи на религиозните общности на територията на община Мъглиж и взаимоотношенията им с местните органи на изпълнителната власт;
- ✚ Наредба за разкопаване на техническата инфраструктура на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за условията и реда за провеждане на търг или конкурс за определяна на концесионер;
- ✚ Наредба №1 за опазване на обществения ред, безопасността на движението, спокойствието и сигурността на гражданите;
- ✚ Наредба за управление на общинските пътища;
- ✚ Наредба за пожарна и аварийна безопасност на територията на община Мъглиж;
- ✚ Наредба за реда за придобиване, управление и разпореждане с имоти и вещи – общинска собственост;

Приети и действащи са и:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✦ Въртешни правила за организация на административното обслужване в община Мъглиж;
- ✦ Декларация на ръководството на общинска администрация Мъглиж;
- ✦ Антикоруptionни процедури и въртешни правила за въвеждане на антикоруptionни процедури в община Мъглиж;
- ✦ Етичен кодекс;
- ✦ Харта на клиента.

2. Съществуващи механизми за мониторинг, контрол и оценка на публични политики в община Мъглиж.

В резултат на извършения анализ на наличните механизми за контрол по изпълнението на политики, мерки, програми, прилагани от община Мъглиж, може да се направи извод, че към момента в общината са налични разписани правила и процедури за осъществяване на мониторинг по изпълнението на:

- ✦ Програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници за периода 2010-2015г. – предвидено е да се създаде Общински съвет за енергийна ефективност (ОбСЕЕ) като организационна структура, отговорна за политиката на ЕЕ на областно ниво в изпълнение на чл.8, чл.10, ал.5 и чл.11 от ЗЕЕ, която ще осъществява координация между действията на министерствата, държавните ведомства, областната и общинските администрации за изпълнение на държавната политика по ЕЕ и ВЕИ. Не са конкретизирани ясни индикатори и източници на информация за хода на изпълнението на Програмата.
- ✦ Общинска програма по енергийна ефективност – Предвидено е събраната информация за изпълнението на програмата, сравнението и направените изводи да се оформят в доклад. Въз основа на тези доклади да се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Разписани са конкретни индикатори за отчитане напредъка по програмата.
- ✦ Програма за опазване на околната среда на община Мъглиж – Няма разписана ясна система за мониторинг, контрол и оценка на програмата;
- ✦ Програма за управление на община Мъглиж 2011-2015г. - Няма разписана ясна система за мониторинг, контрол и оценка на програмата;
- ✦ Стратегия за управление на общинската собственост на община Мъглиж 2011-2015г. - Няма разписана ясна система за мониторинг, контрол и оценка на програмата;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ В приетия Общински план за развитие на община Мъглиж за периода 2014-2020г. е разписана ясна система за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана.

Съществен недостатък при анализа на наличните механизми за мониторинг, контрол и оценка по изпълнението на публични политики е община Мъглиж е липсата на Годишни доклади за наблюдение изпълнението на Плана за развитие за периода 2007-2013г. В плана не са разписани индикатори за наблюдение и оценка на плана, което прави процеса на оценяване на изпълнението на целите и приоритетите на Плана в голяма степен условна.

Въз основа на направения преглед, може да се направи изводът, че за малка част от изпълняваните от община Мъглиж конкретни политики в съответните документи има разписани правила, процедури и индикатори за мониторинг и оценка и като цяло няма утвърдена система за мониторинг, контрол и оценка на прилаганите публични политики в Общината.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

III. Обекти и субекти на мониторинга и оценката на прилаганите общински политики/програми в община Мъглиж. Мониторинг и оценка на прилаганите общински политики чрез оценка на показатели (benchmarking).

Основният механизъм за извършване на наблюдение, оценка и контрол на местните политики, планове е чрез системата от индикатори за наблюдение, оценка и контрол. За целите на наблюдението и оценката се разработва система съгласно нормативните изисквания и стандарти, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. В цялостния процес на наблюдение и оценка на плановете и политиките трябва да се спазва принципа за партньорство, като участват кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината и други.

1. Обекти на мониторинга и оценката.

Мониторинга на изпълнението на прилаганите политики на общинско ниво в община Мъглиж се свежда основно до:

- ✚ **икономичност** на извършваните дейности по оценяваната политика или програма от съответните публични институции в съответствие с добрите административни принципи и управленски практики;
- ✚ **ефикасност** на използването на финансовите, човешките, техническите и други ресурси, включително оценяване на мерките за изпълнение на мониторинга и процедурите, прилагани от одитираните обекти, за преодоляване на констатирани недостатъци;
- ✚ **ефективност** по отношение постигането на целите на политиката/програмата, а също и оценка на действителните резултати и въздействия в сравнение с очакваните.

2. Субекти на мониторинга и оценката.

Субекти на мониторинга на изпълнението на местните политики за развитие са:

- ✚ Кметът на община Мъглиж;
- ✚ Общински съвет - Мъглиж;
- ✚ Представители на общинска администрация и съответните звена (отдели, дирекции), пряко отговорни за прилагането на оценяваната политика;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ Представители на специализирани звена за извършване на вътрешен мониторинг и контрол на дейностите по изпълнение на местните политики за развитие;
- ✚ Представители на местното население и структури на гражданското общество, бизнеса и др. в качеството им на заинтересовани страни;
- ✚ Външни организации/оценители – в случаите, когато провеждането на мониторинг и оценка на изпълнението се възлага на независими експертни екипи.

3. Мониторинг и оценка на прилаганите публични политики чрез оценка на показатели (benchmarking).

Оценката на показатели (benchmarking) се основава на разработване на система от критерии и индикатори, чрез която се осъществяват мониторинг и оценка на ключови обществени цели, политики и програми. Използването на система от ключови индикатори има няколко важни положителни функции:

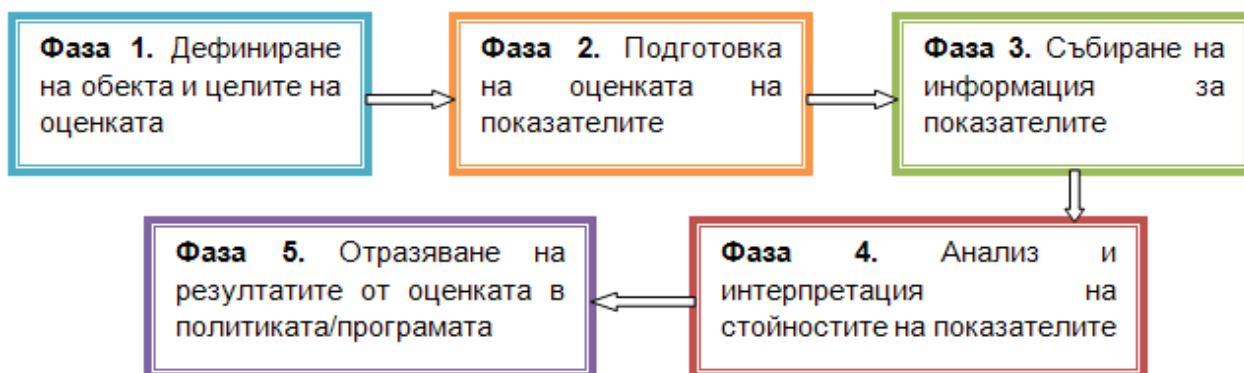
- ✚ подпомагане на стратегическото планиране, разработването и усъвършенстването на публичните политики и програми;
- ✚ измерване степента на реализация на публични политики и програми и постигането на ключови обществени цели;
- ✚ оценяване на ефективността и ефикасността на дейността на публичните институции при реализацията на публичните политики и програми;
- ✚ осигуряване на прозрачност за работата на публичните институции и реализиране принципите и практиките на доброто управление;
- ✚ проследяване на напредъка в развитието на важни обществени сфери въз основа на обективни, достоверни и надеждни емпирични данни;
- ✚ извършване на международни сравнения за позицията на страната по определени критерии.

Основните принципи при осъществяването на оценката на показатели са:

- ✚ Получаване на надеждна и обективна информация, набирана от организации, които представляват публични интереси и са независими (финасово и организационно) от институциите, отговорни за реализацията на оценяваните политики и програми;
- ✚ Създаване на предпоставки за обществен контрол върху реализацията на политиките/програмите и техните резултати - публична отчетност, отговорност и прозрачност на дейностите и резултатите от извършваната оценка;

- ✚ Предоставяне на възможности за промяна на оценяваните политики и програми въз основа на извършените независими оценки и анализи.

Осъществяването на оценката на показатели преминава през пет последователни фази:

В съответствие с правилото SMART, целите на мониторинга или оценката трябва да бъдат:

- ✚ **Конкретни** – достатъчно точни и ясни, да не дават възможност за различни тълкувания, да бъдат разбирани по еднакъв начин от всички.
- ✚ **Измерими** – да определят желано бъдещо състояние, така че да е възможно да се провери дали целите са постигнати, или не. Желателно е целите да имат количествено изражение или да се основават на комбинация от описание и скали за измерване.
- ✚ **Приемливи** – да бъдат приети от всички, от които се очаква да поемат отговорност за тяхното постигане.
- ✚ **Реалистични** – да бъдат амбициозни, но изпълними, смислени и мотивиращи за тези, които отговарят за постигането им.
- ✚ **Обвързани със срокове** – изпълнението им да бъде свързано с определена дата или период.

Разграничават се три йерархично структурирани цели – общи, конкретни и оперативни.

3.1. Основни принципи при осъществяването на мониторинга и оценката.

- ✚ Получаване на надеждна и обективна информация, набирана от организации, които представляват публични интереси и са независими (финансово и организационно) от институциите, отговорни за реализацията на оценяваните политики и програми;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ Създаване на предпоставки за обществен контрол върху реализацията на политиките/програмите и техните резултати - публична отчетност, отговорност и прозрачност на дейностите и резултатите от извършваната оценка;
- ✚ Предоставяне на възможности за промяна на оценяваните политики и програми въз основа на извършените независими оценки и анализи.

3.2. Индикатори за мониторинг и оценка.

Всеки документ със стратегически характер е необходимо да включва пълен набор от индикатори – физически, финансови и времеви, както и организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението. Отчитането на стойностите на индикаторите и анализът на събраната информация ще позволи следене на постигнатия напредък и оценка на степента на изпълнение на целите, както и извършване на корекции и оптимизиране на организацията и методите на изпълнение на документа и на мерките за осигуряване на информация и публичност. За постигане целите на наблюдението е нужно да се изгради система за наблюдение, която обхваща:

- ✚ източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- ✚ индикаторите за наблюдение;
- ✚ органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- ✚ системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Индикаторите, които задължително трябва да са част от системата за наблюдение на всеки документ, визиращ дългосрочна публична политика в периода 2014-2020г., са три основни категории: рамкови индикатори за наблюдение, включващи основни макроикономически индикатори и индикаторите на Стратегия „Европа 2020“; специфични индикатори за наблюдение – дефинирани за всеки приоритет; индикатори за интегриране на глобалните цели по околна среда.

Подборът на конкретните индикатори за извършване на оценката за постигането на целите на политиката/програмата да бъде съобразен със следните изисквания (RACER):

- ✚ **Relevant** (подходящи), съобразени с целите, които трябва да бъдат постигнати;
- ✚ **Accepted** (приети), да се ползват с доверие от използващите ги заинтересовани страни;

- ✚ **Credible** (правдоподобни), да бъдат ясни за широката публика, без да се налага да бъдат подробно обяснявани;
- ✚ **Easy** (лесни) за наблюдение, опростени и не изискващи много големи разходи;
- ✚ **Robust** (устойчиви) на манипулации, регистриращи както положителните, така и отрицателните ефекти на оценяваната мярка.

Необходимо е да се използват индикатори за:

- ✚ **Продукт** (Output) – произхождащи от директното изпълнение на проекти и мерки;
- ✚ **Резултат** (Result) – отнасят се до последващи промени и ефекти, които се реализират от постигнатите продуктови индикатори;
- ✚ **Въздействие** (Impact) – оценяват дългосрочното влияние на изпълняваната политика, определят се на планово или програмно ниво.

Препоръчително е при изборът на индикатори да се приложи точкова система:

Избор на показатели чрез точкова система								
Показатели за изпълнение	Характеристики на индикаторите						Общ резултат	Избран – Да/Не
	А	Б	В	Г	Д	Е		
Индикатор 1	х	х	х	х	х		5	Да
Индикатор 2			х				1	Не
Индикатор	х	х		х		х	4	Да

А – Значението на показателя е ясно

Б – данните за показателя са леснодостъпни

В – дейността по събиране на данни е в правомощията на ръководния екип и за осъществяването ѝ не са необходими експерти по анализ

Г – показателят е достатъчно представителен за цялата съвкупност от планирани резултати

Д – показателят е осезаем и може да се наблюдава

Е – показателят е труден за определяне, но е представителен и е необходим

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.3. Източници на информация при оценката на показатели.

Някои от основните източници на информация при мониторинга и оценката на изпълняваните политики от община Мъглиж могат да бъдат:

- ✚ Отчети за изпълнението на конкретна политика/програма;
- ✚ Отчети за изпълнение на Общинския план за развитие – на шестмесечие;
- ✚ Годишни доклади за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие на общината;
- ✚ Справки за реализирани проекти и инициативи по конкретна политика (секторната стратегия/ програма);
- ✚ Решения на Общински съвет по отношение на конкретна политика (секторната стратегия/ програма);
- ✚ Заповед на кмета на общината за сформирание на работна/ни група/и за изготвяне на секторната стратегия /програма;
- ✚ Протоколи от заседания на постоянните комисии на Общинския съвет, на които са обсъждани конкретна политика и са присъствали представители на заинтересованите страни;
- ✚ Решения на Общинския съвет за приемане на общинския бюджет;
- ✚ Отчети за изпълнението на общинския бюджет;
- ✚ Справки от НСИ за икономическото и социалното състояние на общината за периода на оценката на конкретна политика;
- ✚ Месечни отчети за касовото изпълнение на бюджета на общината;
- ✚ Справки за изготвени и изпълнени проекти по конкретна политика;
- ✚ Годишна програма за управление и годишен отчет за дейността на кмета;
- ✚ Провеждани анкети сред населението в община Мъглиж.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

IV. Мониторинг, наблюдение и оценка на Общинския план за развитие на община Мъглиж за периода 2007-2013г.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

За целите на наблюдението и оценката е необходимо да се изгради система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация.

При актуализацията на общинския план за развитие следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално-икономическите характеристики на развитието на общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи по-реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на плана до края на съответния период.

Задължително условие за успешната реализация на общинския план за развитие е неговата способност за адаптация към промените в общинските характеристики през следващите седем години и за това е необходимо той да бъде актуален до 2020г.

1. Цели на системата.

Основните цели на системата са да провери до каква степен планираните цели са изпълнени, да се направи оценка на актуалността на Плана спрямо променящите се условия и да обоснове нуждата от ревизиране на Плана.

2. Задача на системата.

Основната задача на системата е да осигури информация относно това дали проектите са реализирани или не и какви са резултатите и въздействието от тяхната реализация, като ги представи публично пред структурите на местната администрация и заинтересованите страни.

Системата осигурява ефективното изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти и постигане на планираните резултати и дългосрочно въздействие. Част от системата за наблюдение, актуализация и оценка на изпълнението на Плана е Програмата за неговата реализация. Програмата за реализация включва списък с дефинираните проекти и тяхната принадлежност и принос към целите, приоритетите и мерките, времеви график и финансови източници за изпълнение.

3. Елементи на системата.

Системата за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР се състои от следните елементи:

- ✚ източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- ✚ индикаторите за наблюдение и оценка;
- ✚ органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- ✚ системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Съгласно нормативната уредба, Общинският план за развитие подлежи на следните оценки: предварителна, междинна и последваща. Оценката обхваща всеки стадий от жизнения цикъл на Плана. Оценките на Общинския план се извършват от независими консултанти при спазване на изискванията на ЗОП.

- ✚ **Предварителна оценка** – тя е елемент от програмирането, извършва се едновременно с подготовката на проекта на Общинския план за развитие.
- ✚ **Междинната оценка** на Плана се извършва по време на изпълнение на ОПР до 4 години от началото на периода на действие на Плана. Обхватът на Междинната оценка се определя от чл. 33 от ЗРР. В междинната оценка се прави анализ и оценка на напредъка на изпълненото на ОПР, затова се анализира изпълнението на индикаторите за резултат, степента на постигане на целите, ефективността и ефикасността на използваните ресурси, правят се изводи и препоръки за актуализация на Общинския план за развитие.
- ✚ **Последваща оценка** на Общински план за развитие се извършва до година след изтичане на периода за неговото действие. Обхватът на последващата оценка се определя съгласно чл.34 от ЗРР. Основни елементи са: оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите; оценка на общото въздействие; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Резултатите от извършваните оценки на Общинския план за развитие се отчитат при оценка на изпълнението на Областната стратегия за развитие, Регионален план за развитие и на Националната стратегия за регионално развитие.

4. Законодателна рамка.

Оценката и актуализацията на ОПР на община Мъглиж следва да има предвид следните принципи:

- ✚ единен подход за планиране и програмиране;
- ✚ концентрация на ресурсите;
- ✚ допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от частни източници и от международни финансови институции;
- ✚ междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- ✚ партньорство, публичност и прозрачност при програмирането, финансирането и изпълнението на ОПР.

Съгласно чл. 13, ал.3 от ЗРР (З), Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Съгласно чл. 23. от ЗРР Кметът на общината има още следните задължения:

- ✚ да ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
- ✚ да представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
- ✚ да осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.

Съгласно правилника за прилагане на ЗРР:

- ✚ Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на общинския план за развитие.
- ✚ Кметът на общината осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване на общинския план за развитие.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✚ Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината.
- ✚ Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Организирането на наблюдението на изпълнението на Плана се извършва от Кмета на Общината. Със своя заповед Кметът на общината определя експертна група за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР. Извършването на оценки за изпълнението на Плана се извършва от външни експерти.

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие съгласно чл.89 от ППЗРР е Общинският съвет на Община Мъглиж. В процеса на наблюдение на изпълнението на ОПР, общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие.

Функциите на органа за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие съгласно чл.81 от ППЗРР включват:

1. Осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за местно развитие;
2. Координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
3. Осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
4. Обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на Общинския план за развитие;
5. Осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на Регионалния план за развитие и на Общинския план за развитие;
6. Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
7. Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

5. Система от индикатори.

Качествени индикатори

Качествените критерии за оценка на реализацията на плана са важен инструмент за наблюдение на изпълнението и за отчитане на постигнатото дългосрочно въздействие и ефект. Тези индикатори позволяват да се проследи ефективното изпълнение на плана, т.е. доколко приоритетите допринасят за достигане на целите и приоритетите заложи в стратегически национални, областни и общински документи. Тези индикатори позволяват да се оцени степента на интегрираност между целите и приоритетите на стратегическите и планови документи и адекватността спрямо спецификите на общината.

Количествени индикатори

Количествените индикатори показват постигането на целеви индикатори и дават представа и информация за постигнатите целеви стойности. За проследяване на реализацията на плана, към всеки един от неговите приоритети са посочени специфични индикатори. В плана се използват два вида индикатори – индикатори за резултат и индикатори за въздействие.

Индикатори за резултат

Индикаторите за резултат са фокусирани с цел да оценят резултата от прилаганите конкретни действия във всяко едно от идентифицираните приоритетни направления. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и мерките в съответната област.

Индикатори за въздействие

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на специфичните и стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори за достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Примерни индикатори могат да бъдат:

Област	Примерни индикатори
Икономическо развитие и диверсификация	бр. реализирани проекти; бр. реализирани иновации; бр. нови предприятия; участници в мрежа от предприятия; бр. заети; ниво на икономическа активност
Селско стопанство	бр. проекти в животновъдство; бр. проекти в растеневъдство; бр. проекти в биоземеделие; иновации в земеделие-проекти; стойност на инвестициите в земеделието; бр. учредени организации на производители; бр. проекти за енергийна ефективност; бр. проекти за екологично земеделие; бр. подкрепени малки преддприятия; бр. заети в земеделието;
Туризм	бр. проекти за селски туризъм; инвестиции в селски туризъм; бр. самонаети; бр. проекти за маркетинг и реклама на туристическия продукт; брой нови туристически продукти; проект за опазване на културното наследство; инвестиции в балнолечение
Образование	бр. обучителни програми; бр. обхванати деца; бр. обучени безработни; бр. отпаднали деца; бр. проекти за извънкласни занимания; бр. проекти за подобрена образователна инфраструктура; инвестиции в образователна инфраструктура-училища; бр. оборудвани училища; бр. детски градини с подобрена инфраструктура; инвестиции в реконструкция на детски градини
Социални услуги и здравеопазване	бр. новоразкрити социални услуги за периода 2014-2020г.; бр. изградени/подобрени обекти от социална инфраструктура през новия програмен период; бр. центрове за услуги на ромите; бр. дневни центрове за възрастни хора;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	бр. центрове за хора с увреждания; проект за здравна кампания; оборудване на медицински център
Културна и спортна инфраструктура	бр. организирани културни събития; бр. реконструирани читалища; бр. реконструирани спортни зали в училищата; спортни мероприятия
Техническа и инженерна инфраструктура	бр. рехабилитирани пътища; реконструирана общинска пътна мрежа; изградена/ реконструирана/ рехабилитирана канализационна мрежа за периода 2014-2020г.; изградена/ реконструирана/ рехабилитирана водопроводна мрежа за периода 2014-2020г.; проектиране/изграждане на ПСОВ
Качество на живот, ВЕИ	бр. държавни и общински административни сгради с извършено обновяване и/или приложени мерки за енергийна ефективност и/или ВЕИ; бр. сгради с изградена достъпна среда; бр. на изградени/реконструирани паркове на територията на общината; дължина на реконструирана улична мрежа; основен ремонт и реконструкция на улици в общината; бр. изградени детски площадки на територията на общината; бр. изградени спортни площадки; бр. обособени места за отдих в междублокови пространства; бр. изградени и модернизирани обекти от спортната инфраструктура (вкл. такива с въведени мерки за ЕЕ) за периода 2014-2020г.
Околна среда	средна годишна стойност на наситеността на въздуха с финни прахови частици; площ на озеленени урбанизирани територии; количество на депониран отпадък; проекти за биоразнообразието; проекти за управление на риска; инвестирани средства за превенция и управление на риска през периода 2014-

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	2020г.
Административен капацитет	бр. внедрени услуги за комплексно административно обслужване; бр. служители, преминали обучение за професионална квалификация; въведени ИКТ технологии в администрацията

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

V. Приложения – примерни формати за мониторинг и оценка на дадена политика/програма.

Приложение 1. Примерен формат за мониторингов доклад за изпълнение на дадена стратегия.

Мониторингов доклад за изпълнение на дадена стратегия
1. Обща информация за стратегията: <ul style="list-style-type: none">
- Цел и специфични цели на стратегията;
- Очаквани резултати;
- Законодателна рамка за изготвяне на стратегията;
- Стратегическа рамка за изготвяне на стратегията.
2. Дефиниране обекта на мониторинга: Обектът на мониторинг може да бъде: <ul style="list-style-type: none">
- Цялостното изпълнение на стратегията;
- Изпълнение на конкретна мярка от стратегията;
- Установяване на отклонения от заложените цели/приоритети;
3. Определяне на заинтересованите страни. Кои са целевите групи и засегнатите страни от политиката/програмата (в положителна или отрицателна насока) и как ще бъдат привлечени в процеса на мониторинг.
4. Необходими ресурси за изпълнение – финансови, технически, кадрови.
5. Определяне на показателите, които ще бъдат оценявани – процеса по прилагане и изпълнение на стратегията или конкретна дейност.
6. Коммуникационен план и включване на заинтересованите страни.
7. Изготвяне на план за мониторинг (Приложение 2.)
8. Резултати от мониторинга.
9. Отчитане на резултатите от мониторинга и вграждането им в стратегията.

Приложение 2. Примерен формат за План за мониторинг.

Компоненти на Плана	Пример
Краен резултат	Развитие на селското стопанство
Показатели за крайния резултат	Брой земеделски производители; брой земеделски стопанства; брой проекти и други
Методи на събиране на данни	Общинска администрация Мъглиж, ДФЗ и други
Честота на събиране на данни	На месец, тримесечие или на година
Отговорник за мониторинга	Позиция и длъжност в общината

Приложение 3. Примерен формат за оценка на стратегия.

Примерен формат за оценка на стратегия
1. Предназначение, цел и обосновка на оценката (в т. ч. нормативна база).
2. Описание на политиката/стратегията, която ще се оценява.
3. Обхват на оценката.
4. Основни въпроси, на които трябва да се отговори при оценката.
5. Цялостен подход към събирането и анализа на данни.
6. План за работа, организация и бюджет на процеса.
7. В случай на външна оценка - ясни критерии за избор на оценители.
8. Структура на заключителния доклад и, евентуално, на докладите за напредъка.
9. Очаквано използване и потребители на оценката.

При изготвянето на настоящия документ са използвани:

1. Мониторинг и оценка на публични политики и програми, Център за изследване на демокрацията.
2. Наръчник за прилагане, мониторинг и оценка на политики и законодателство в България, разработен в рамките на проект ФАР BG-0103.01 "Стратегическо планиране и координация"